

2. Pro zatverdzhennia poriadku vykorystannia koshtiv, peredbachenykh u derzhavnomu biudzheti Ministerstvu finansiv dlia zabezpechennia funktsionuvannia Fondu rozvytku innovatsii: postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 12 hrudnia 2018 r. № 1110. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1110-2018-%D0%BF#n8> [In Ukrainian].

3. Pro innovatsiinu diialnist: Zakon Ukrainy vid 4 lypnia 2002 r. № 40-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15> [In Ukrainian].

4. Pro utvorennia Fondu rozvytku innovatsii: rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 7 lystopada 2018 r. № 895-r. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-utvorennya-fondu-rozvitku-innovacij> [In Ukrainian].

5. Slovnyk ukrainskoi movy. (Vols. 1-11); Vol. 10. (1979). P. 614. URL: <http://sum.in.ua/s/fond>. [In Ukrainian].

6. Tuliantseva, V. A. (2019). Finansovo-pravove rehuliuвання diialnosti pozabiudzhjetnykh derzhavnykh tsilovykh fondiv v Ukraini. *Candidates thesis*. Zaporizhzhia [In Ukrainian].

Ванярчук Наталія Миколаївна

кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник

НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку

НАПрН України

ORCID: 0000-0003-2764-3826

**ІНВЕСТУВАННЯ У ПРОФЕСІОНАЛІЗМ –
ВАЖЛИВИЙ ЕЛЕМЕНТ ЕКОНОМІКИ**

У роботі зазначено, що питання професійного зростання працівників сьогодні набуває загальнодержавного характеру, з огляду на те, що висока кваліфікованість останніх є головним інструментарієм на шляху до ефективного розвитку вітчизняної економіки.

Ключові слова: професійний розвиток працівників, професійне навчання, інноваційний розвиток, соціальна політика.

Vapnyarchuk Natalia

Candidate of Law, Senior Fellow at the Research Institute of Law

INVESTING IN PROFESSIONALISM – AN IMPORTANT ELEMENT OF ECONOMY

It is stated in the paper that the issue of professional growth of workers is becoming nationwide today, given that the high qualification of the latter is the main tool on the way to the effective development of the domestic economy.

Keywords: professional development of employees, vocational training, innovative development, social policy.

Інвестиції сьогодні є важливим елементом економіки України, вельми істотною пірамідальною основою господарського розвитку країни, стратегічним вістрям, направленим на істотне поліпшення прибутковості країни і її народу, на примноження ВВП і подвоєння його в найближчій перспективі. Без прогресивного розвитку інвестицій у людський капітал, без примноження темпів зростання і розвитку навряд чи варто чекати яких-небудь кардинальних покращень у механізмах взаємодії економіки та її інвестиційних складових. Все це пояснює необхідність дослідження інвестування у професійний розвиток працівників.

Ефективна зайнятість є економічною підставою гідної праці, підвищення добробуту, ліквідації багатьох соціальних проблем. Процес включення людського фактора до виробництва передбачає створення ефективного ринку праці [1, с. 69]. У свою чергу, розбудова такого ринку на теренах нашої держави стає неможливою без глибокого вивчення міжнародного досвіду, аналізу процесів розвитку зайнятості в усьому світі та його апробації в Україні. Більш того, особливого значення набувають загальні проблеми й завдання, характерні для багатьох сучасних країн, спільні риси в оцінці процесів економічного розвитку в умовах глобалізації в їх тісному взаємозв'язку з динамікою змін на ринках праці.

Останнім часом більшість держав світу почали модифікувати теоретичні та практичні підходи до соціальної політики: відчуваєть-

ся прагнення робити акцент на зайнятості як на меті, а не наслідку економічної політики; підвищувати увагу до соціальної політики як до інвестиційної (а не тільки видаткової) сфери, до «продуктивної ролі» соціальної сфери, що створює конкурентні переваги [2, с. 211]. Нові підходи до соціальної політики націлені на її поєднання із економічною політикою та політикою зайнятості, шляхом фокусування їх на загальних цілях підвищення конкурентоспроможності, руху до повної зайнятості й забезпечення соціальної інтеграції.

Економічне зростання та ефективні ринки праці тісно пов'язані з комплексною політикою держави в соціальній сфері, оскільки найвищий добробут працівників, конструктивне трудове законодавство, ефективна інтеграція легальних мігрантів у ринок праці – продукують якісні позитивні трансформації в економічних показниках. У сучасну епоху найбільший вплив на розвиток ринків праці в усіх країнах надає процес глобалізації [3, с. 104]. Український ринок праці не є винятком: наша держава все більше долучається до глобальних економічних процесів, до міжнародних концептів поділу праці. Глобалізація відкриває величезні можливості для розвитку економіки, соціально-економічного й науково-технічного прогресу. Процеси глобалізації сприяють створенню відкритих та конкурентоспроможних суспільств, гнучкої ефективної економіки, розвитку вільного обміну товарами, ідеями та знаннями. Вони суттєво впливають на спеціалізацію інвестицій та робочих місць у кожній з країн, переробляючи карту міжнародного поділу праці. Глобалізація та зростання міжнародної економічної конкуренції ведуть до прискорених інновацій у технологічній, інституційній та управлінській сферах. Цей процес помітно впливає на розвиток ринків праці в усіх країнах.

Сьогодні будь-яке вітчизняне підприємство на ринку товарів й послуг може успішно конкурувати лише за умови використання нових технологій та процесів виробництва. Така діяльність має інноваційний характер й відіграє провідну роль у його життєдіяльності. Загострення конкурентної боротьби й зниження конкурентоспроможності вітчизняних підприємств зумовлюють необхідність їх інноваційного розвитку. У цьому контексті особливого значення сьогодні набувають інформація, інтелект, знання та інновації, носієм

яких є кадровий потенціал країни. Відтак, рушійними чинниками на шляху формування кадрової складової інноваційного розвитку економіки держави є підготовка інноваційних кадрів – кваліфікованих працівників, здатних до творчої праці, професійного розвитку, впровадження наукомістких технологій на базі розвитку системи безперервного навчання протягом життя. Головна увага має приділятися оцінці інноваційного потенціалу та управлінню його розвитком.

Наразі освітній рівень трудового потенціалу України є досить високим, однак, не відповідає сучасним вимогам інноваційної економіки. Експерти звертають увагу на низькі рівні підготовленості кадрів, їх зацікавленості в інноваційному розвитку підприємств, що, у свою чергу, призводить до низької оцінки кадрової складової інноваційної діяльності [4, с. 71]. Наведене свідчить про те, що сьогодні інноваційна діяльність у країні недостатньо забезпечена кадрами інноваційного типу. Водночас, все більшу увагу привертають питання особливостей та ефективності управління персоналом, підвищення його професійного рівня та сприяння професійному зросту працівників.

Необхідно відзначити, що питання професійного зростання працівників набуває загальнодержавного характеру, з огляду на те, що висока кваліфікованість останніх є головним інструментарієм на шляху до ефективного розвитку вітчизняної економіки. Коло галузей, де професійні (у тому числі й соціально-комунікативні) навички, уміння, здібності опановувати ноу-хау відіграють вирішальну роль, постійно розширюється й охоплює саме ті сфери діяльності, які характерні для переходу економіки в постіндустріальну фазу. У цьому контексті найбільших успіхів досягають ті організації, які систематично займаються підвищенням кваліфікації своїх співробітників, інвестуючи у професійний розвиток персоналу. Історичні періоди генези людства характеризують особливості становлення значення досвіду та професійних навичок у соціумі, підкреслюючи, що у світі лідирують нації не тільки з високо розвиненою економікою, а й, у першу чергу, з високим рівнем розвитку власного людського потенціалу. Яскравим прикладом слугує досвід Сполучених Штатів Америки, де загальна освіта й спеціальна професійна підготовка

стали головним засобом формування робочої сили нової якості, а витрати на навчання й профвишкіл – провідним елементом створення людського капіталу [5, с. 134].

Сьогодні складність праці постійно зростає, відтак, скорочення інвестування у професіоналізм прогресивно поглиблює відставання якості робочої сили від більш інноваційних задач та праці. Необхідність постійного професійного розвитку персоналу зумовлена такими чинниками, як-от: (а) запровадження нової техніки й технологій, виробництво модернізованої продукції, зростання комунікативних можливостей; (б) отримання кращих результатів від підвищення віддачі від працівників на підставі їх безперервного розвитку, а ніж від залучення нових працівників; (в) вихід на національний та світовий ринки з високим рівнем конкуренції.

ЛІТЕРАТУРА

1. Денисенко М. І. Підвищення ефективності професійного навчання безробітних в умовах трансформації суспільної системи. *Ринок праці та зайнятість населення*. 2010. № 1. С. 67–87.
2. Дудко С. Компенсаційна політика як важіль активного використання людського капіталу. Volume of Scientific Papers Economy and Education: Modern Tendencies. Opole, Poland. 2017. С. 211–218.
3. Козюк В. В. Сучасні вимірники рівня розвитку структурних та інституціональних характеристик національної та глобальної економік / за ред. В. В. Козюка. 2-ге вид., випр. і доп. Тернопіль : Вектор. 2015. 248 с.
4. Орлова А. А. Підготовка кваліфікованих робітничих кадрів: теорія і практика регулювання : моногр. Кіровоград: ТОВ «Імекс-ЛТД». 2013. 252 с.
5. Danos P. Changing with the times. Business education must transform in response to global business needs. *Business India*. 2010, October 4-17. P. 128-140.

REFERENCES

1. Denysenko, M. I. (2010). Pidvyshchennia efektyvnosti profesiinoho navchannia bezrobitnykh v umovakh transformatsii suspilnoi systemy. *Rynok pratsi ta zainiatist naseleння – Labor market and employment, 1, 67–87* [In Ukrainian].
2. Dudko, S. (2017). Kompensatsiina polityka yak vazhil aktyvnoho vykorystannia liudskoho kapitalu. Volume of Scientific Papers Economy and Education: Modern Tendencies. Opole, Poland. 211–218 [In Ukrainian].

3. Koziuk, V.V. (2015). Suchasni vymirnyky rivnia rozvytku strukturnykh ta instyutsionalnykh kharakterystyk natsionalnoi ta hlobalnoi ekonomik. V. V. Koziuk (Ed.). Ternopil: Vektor [In Ukrainian].

4. Orlova, A.A. (2013). Pidhotovka kvalifikovanykh robitnychykh kadriv: teoriia i praktyka rehuliuвання. Kirovohrad: TOV «Imeks-LTD» [In Ukrainian].

5. Danos, P. (2010). Changing with the times. Business education must transform in response to global business needs. *Business India*, October 4-17, 128-140 [In English].

Внукова Наталія Миколаївна

*доктор економічних наук, професор кафедри банківської справи і фінансових послуг Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця, провідний науковий співробітник НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку НАПрН України
ORCID: 0000-0002-1354-4838*

**ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ**

Наукова робота присвячена визначенню основних напрямів та пошуку інструментів формування фінансового забезпечення розвитку інноваційної підприємницької діяльності. Визначено проблеми фінансування інноваційного розвитку підприємств України: невисокі обсяги витрат підприємств на дослідницьку діяльність, повільне зменшення витрат підприємств на придбання машин, обладнання та програмного забезпечення; висока частка у структурі джерел фінансування власних коштів підприємств. Запропоновано підвищення ефективності організації інноваційного процесу.

Ключові слова: інновація, інноваційна діяльність, фінансове забезпечення.